

melsen i 1875, som er noget fuldkomnere, indeholder noget som helst om, hvorledes der skal forholdes med Driften. Der forudsættes ikke noget som helst om, at Driften skal forstærkes, og hvorledes dermed skal forholdes. Det er en almindelig Indvending, jeg maa gøre over for de forskellige her fremsatte Ændringer. Det gaar altsaa ikke an — det er i alt Fald ikke retfærdigt — at den nuværende Lovgivning giver sig til at sige: „Saaledes burde der have været Lovgivet i 1862; nu lægge vi de og de Byrder paa vedkommende Aktieselskab og genere dem paa den ene og den anden Maade. Man bør for Fortidens Vedkommende holde sig nøje til, hvad der er bestemt i tidligere Love og ikke gaa ud over, hvad de bestemte, ikke indføre noget nyt, idet man siger: Nu lave vi dem om, saaledes burde det have været den Gang. Dette, at de to tidligere Love ere mindre fuldkomne, har gjort, at man maa tage hele Forholdet op til ny Overvejelse og fremkomme med dette Forslag, som jeg haaber skal klare Forholdet.

Med Hensyn til selve Overtagelsen, der jo her sker af Kommunen, ville ærede Medlemmer ogsaa se, at man er kommen til en anden Bestemmelse, idet der er forbeholdt vedkommende Vejbestyrelse Ret til efter Udløbet af 20 Aar fra Anlægets Nabning for Driften med et passende Bærel at fordre sig „Sporene med dertil hørende Bygninger, Driftsmateriel osv. overdragne for en Sum“ osv. Her er endelig kommen en klar Bestemmelse om, hvad man vil have, og saa staar der videre: „Naar saadan Overdragelse har fundet Sted, kan Vejbestyrelsen fortsætte Driften med den bevilgede Eneret og i øvrigt paa de for Driften approberede Betingelser. Ændring i disse Betingelser kunne, efter Vejbestyrelsens Indstilling, foretages af Indenrigsministeren.“ Her ere vi altsaa endelig komne til en klar Opfattelse, det vil sige: Accenten er her lagt paa Kommunen, om jeg saa maa sige, ogsaa med Hensyn til Koncessionens Udstedelse. Hidtil har Ministeren kunnet give Koncession, naar han havde hørt Kommunen, uanset hvad den sagde; men for Fremtiden kan Koncession kun gives efter Overenskomst mellem Kommunen og Koncessionsjageren paa Ministerens Approbation. Man maa paase det offentlige Interesse i denne Sag; det kan jo være, der er Grund til det, og i øvrigt følger det allerede af, at det er en Eneret, der skal gives, at det er Statsmagten, som tager Forholdet i sin Haand. Altsaa, Tænkningen i den tidligere Lovgivning har været den, at man er gaaet til Staten og har sagt, at Staten skal forbeholde sig noget

efter min Mening temmelig værdiløst. Jeg er ganske enig med den ærede Ordfører i, at det vil kunne komme til at gaa ud over vedkommende Kommune og dem, der ville føre paa Sporvejene, hvis man virkelig vil gøre den gamle Bestemmelse gældende for Alvor. Men har man i det hele erkendt, at det i første Række er Kommittens Sag, om der skal gives Koncession, samt at det er Kommunen, til hvis Gunst Indløsningen skal ske, saa forekommer det mig ogsaa, man med fuld Konsekvens nu kan gaa til at bemyndige Ministeren til at renoncere paa Statens Ret. Jeg siger det allerede nu, for det gælder nogle af de vigtigste Ændringsforslag, jeg senere kommer til, dem under Nr. 11 og 13.

Mit Hovedsynspunkt er altsaa det, at man er gaaet den Vej, at begynde ret ufuldkomment med at forbeholde Staten den hele Eneret. I 1875 beholdt man vel Statens Overherredomme i Forholdet, men erkendte, at Kommunen er den, der burde have Formynderskabet. I dette Lovforslag foreslaar man endelig, at Kommunen bliver Hovedpersonen, medens Staten bliver den approberende. Nu siger det ærede 5te Medlem for 1ste Rreds (P. Knudsen), at man gaar bort fra det Princip, at Koncessionen skal komme over til det offentlige. Men det er ikke rigtigt. Man gaar tværtimod hen til dette Princip. Staten træder ganske vist noget tilbage, men i øvrigt vil det ærede Medlem se, at for ny Koncessioners Vedkommende betinges der ligesom Indløsning for Kommunen, og for ældre Koncessioner vil ved Fornælse Indløsning blive betinget. Jeg tror, at man kommer til at gaa den Vej, at man fornyr de nuværende Koncessioner og bringer dem ind under de nuværende Lovbestemmelser. Det bliver vist den Vej, man i det hele taget kommer til at gaa. Man vil saa efter nogen Tid — ikke som det ærede Medlem forlanger straks men i Løbet af nogle Aar — naa til, at Kommunerne komme til at eje Sporvejene og bortforpagte deres Drift. Det hele Forhold er, som sagt, ordnet saaledes, at det først efterhaanden kan gaa i Orden, og netop som Tingene historisk have udviklet sig her i Landet, er der Grund til at tage Sagen paa den Maade, som Lovforslaget har gjort det. Det gaar i Forthed ud paa, at der ved ny Koncessioner og ved Fornælse af ældre Koncessioner betinges Indløsning paa de her nærmere anførte Vilkaar. Det ærede Medlem udtalte i øvrigt, hvad jeg maa tage til Indtægt, at i de ældre Love var Spørgsmaalet om, hvorledes man skulde forholde sig med Driften, naar Koncessionen ophørte,